

ВІДГУК

офіційного опонента, кандидата педагогічних наук Жамардія Валерія Олександровича на дисертацію Бойченка Артема Васильовича «Формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять футболом з використанням інноваційних технологій», представлену на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я)

1. Актуальність обраної теми. За останні роки спостерігається зниження рухової активності учнів, що негативно позначається на їх стані здоров'я. Це засвідчує потребу пошуку науково-обґрунтованих шляхів удосконалення уроків фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах, зокрема з використанням інноваційних технологій. Найбільш ефективним засобом фізичного гарту учнів є футбол, який сприяє формуванню рухових здібностей і розвитку фізичних якостей. Саме тому тема дисертаційного дослідження Артема Васильовича Бойченка «Формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять футболом з використанням інноваційних технологій» є актуальною як з теоретичних, так і практичних міркувань. Автор цілком слушно відзначає, що актуальність дослідження визначається назрілими суперечностями між відсутністю єдиної науково-обґрунтованої системи оздоровлення та підготовкою учнів до вступу в заклади вищої освіти та майбутньої професійної діяльності з використанням занять футболу; необхідністю виконання основного завдання державної програми з фізичного виховання – зміцнення здоров'я та скорочення кількості годин на заняття з фізичної культури в загальноосвітніх навчальних закладах; потребою у збільшенні рухової активності учнів і недостатньою розробленістю підходів щодо застосування інноваційних технологій у процесі навчання учнів фізичним вправам і необхідністю їх використання на заняттях із фізичної культури.

Важливо зазначити, що дисертаційне дослідження проведено згідно з планом науково-дослідної роботи Комунального закладу «Харківська

гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради на 2015–2017 рр. «Організаційно-методологічні засади підготовки вчителя для сучасної школи ХХІ століття у контексті інтеграції України в європейський освітній простір», відповідно до тем науково-дослідної роботи кафедри теорії та методики фізичного виховання «Теоретико-методичні засади організації навчального процесу на основі індивідуалізації у фізичному вихованні та спорті учнівської та студентської молоді», кафедри фізичного виховання «Теоретико-методичні основи застосування інформаційних, педагогічних та медико-біологічних технологій для формування здорового способу життя студентів», Зведеного плану науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011–2015 рр. у межах комплексної теми 2.4 «Теоретико-методичні основи індивідуалізації у фізичному вихованні і спорті» та науково-дослідної роботи, що фінансується за рахунок державного бюджету Міністерства освіти і науки України на 2015–2016 рр. «Теоретико-методичні основи використання засобів інформаційної, педагогічної, медико-біологічної спрямованості для рухового і духовного розвитку та формування здорового способу життя».

Тема дисертації була затверджена на засіданні вченої ради Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (протокол № 10 від 21 травня 2014 р.) та узгоджена в бюро Міжвідомчої ради з координації наукових досліджень з педагогічних і психологічних наук при НАПН України (протокол № 8 від 25.11.2014 р.).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їх достовірність. Високий ступінь достовірності наукових положень і результатів дослідження Артема Васильовича Бойченка підтверджується теоретико-методологічною обґрунтованістю вихідних позицій дослідження; системним аналізом матеріалів; виявленням причинно-наслідкових зв'язків між елементами досліджуваної проблеми; широтою й різноманітністю теоретичної бази.

Науковий апарат дисертаційного дослідження (мета, завдання, об'єкт, предмет, методи, наукова новизна тощо) сформульовано кваліфіковано. Структура дисертації чітка, логіка розгортання дослідницького пошуку переконлива: від розгляду теоретичних зasad дослідження і визначення сутності ключових понять до апробації методики формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять футболом із використанням інноваційних технологій.

Одержанню вірогідних результатів сприяло застосування відповідного наукового інструментарію, який складається із аргументовано підібраних автором методів наукового пізнання: теоретичних, емпіричних і статистичної обробки дослідно-експериментальних результатів, як: аналіз й узагальнення програмно-нормативної документації, наукової, педагогічної, навчально-методичної літератури, дисертацій та авторефератів, матеріалів конференцій і періодичних фахових видань; анкетування, педагогічне спостереження, тестування рівня розвитку рухових здібностей, функціональні методи дослідження; педагогічний експеримент; методи математичної обробки, якісного і кількісного аналізу значущості результатів дослідження для перевірки їх достовірності та об'єктивності.

Дисертація ґрунтуються на багатій джерельній базі. Артемом Васильовичем Бойченком проаналізовано 175 джерел, із них – 21 іноземними мовами, в яких досліджувана проблема характеризується під кутом зору різних галузей науки, що створює передумови для системного висвітлення теми.

Структура роботи відрізняється логічністю, узгодженістю поставлених завдань дослідження і сформульованих висновків. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатків, містить 16 таблиць і 11 рисунків.

У першому розділі дисертації автором проведено аналіз категоріального апарату дослідження, наукових підходів до застосування

занять футболу як засобу покращення стану здоров'я та формування рухових здібностей учнів 8–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, обґрунтовано теоретичні та методичні засади оптимізації процесу навчання фізичним вправам учнів 8–9 класів на основі використання інноваційних технологій, які можуть залучати учнів до фізкультурно-оздоровчої діяльності й активного пізнавального процесу та змінювати здоров'я. Доведено, що футбол є одним із найбільш привабливих, видовищних, динамічних видів рухової активності, який набирає усе більшої популярності серед учнівської та студентської молоді.

У другому розділі дисертації представлена загальна методика та етапи дослідження, проведений аналіз навчальної програми з фізичної культури для учнів 8–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, визначений ступінь впливу занять футболом із використанням інноваційних технологій на функціональні характеристики та показники рухових здібностей учнів 8–9 класів. У третьому розділі дисертації автором представлено експериментальне обґрунтування функціональних характеристик і показників фізичної підготовленості учнів 8–9 класів, наведено матеріали з обґрунтування річної програми занять, а також представлено методику формування рухових здібностей учнів і надані практичні рекомендації щодо впровадження методики формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять футболом із використанням інноваційних технологій. Зіставлення отриманих показників дало змогу Артему Васильовичу Бойченку констатувати достовірне покращення функціональної, фізичної та технічної підготовленості на заняттях футболом із використанням інноваційних технологій в учнів експериментальної групи.

Висновки до розділів і загальні висновки дисертаційного дослідження є послідовними й обґрунтованими, вони свідчать про виконання поставлених завдань дослідження.

3. Наукова новизна результатів дослідження беззаперечна. Артемом Васильовичем обґрунтовано і сформульовано теоретичні основи та

розроблено авторську методику формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять футболом із використанням інноваційних технологій.

На основі всебічного аналізу літературних джерел і досвіду практичної роботи визначено динаміку показників фізичної підготовленості та функціонального стану організму учнів 8–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів; обґрунтовано та розроблено річну програму занять із футболу учнів 8–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів, яка базується на використанні оптимальних співвідношень специфічних і неспецифічних засобів підготовки; визначено позитивні зміни параметрів функціональної, фізичної, технічної підготовленості учнів 8–9 класів із застосуванням інноваційних технологій; доповнено та розширено базу даних щодо вдосконалення техніко-тактичних навичок учнів 8–9 класів у процесі навчання футболу.

Новизну та достовірність результатів проведеного дослідження забезпечено методологічною обґрунтованістю його вихідних позицій, застосуванням комплексу взаємодоповнюючих методів, адекватних предмету, меті та завданням дослідження, оптимальною тривалістю дослідно-експериментальної роботи, об'єктивним аналізом здобутих результатів.

4. Значущість результатів дослідження для науки й практики та можливі шляхи їх використання. Наукове значення дисертаційної роботи Артема Васильовича Бойченка полягає у тому, що її наукові положення, висновки, рекомендації поглиблюють і збагачують теоретичні, методичні та практичні питання з проблеми формування рухових здібностей учнів загальноосвітніх навчальних закладів у процесі занять футболом, зокрема з використанням інноваційних технологій. Цінною є поетапна модель формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять із футболу та модель занять із футболу за експериментальною методикою формування рухових здібностей учнів 8–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів із використанням інноваційних технологій.

Не викликає сумніву практичне значення результатів проведеного дослідження, яке полягає у розробленні інноваційної методики формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять футболом із використанням інноваційних технологій. Результати дослідження можуть бути використані вчителями фізичної культури, викладачами фізичного виховання, аспірантами, магістрантами, студентами вищих навчальних закладів, слухачами курсів підвищення кваліфікації для розширення знань і досвіду, в самостійному фізичному вдосконаленні.

Відмічаємо, що основні положення та результати дисертаційного дослідження впроваджено в освітній процес учнів Харківського навчально-виховного комплексу № 112 Харківської міської ради Харківської області (довідка про впровадження № 413 від 30.05.2017 р.); Харківської гімназії № 82 (довідка про впровадження № 02-34/672 від 27.07.2017 р.); комунального закладу «Маріупольська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 38 Маріупольської міської ради Донецької області» (довідка про впровадження № 270 від 18.09.2017 р.); Комунального закладу «Маріупольська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів № 67 Маріупольської міської ради Донецької області» (довідка про впровадження № 01/432 від 25.09.2017 р.); студентів Харківського коледжу Комунального закладу «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради (довідка про впровадження № 01-13/808 від 06.10.2017 р.), під час вивчення навчальних дисциплін «Футбол з методикою викладання», «Теорія і методика спортивного тренування», «Основи юнацького спорту», «Підвищення спортивної майстерності (футбол)», «Фізична культура»; та навчально-тренувальний процес комунального закладу «Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа № 8 Харківської міської ради (довідка про впровадження № 137 від 02.11.2016 р.); комунального закладу «Комплексна дитячо-юнацька спортивна школа № 4 Харківської міської ради (довідка про впровадження № 158 від 02.10.2017 р.), Харківської обласної громадської

організації «Спортивно-оздоровчий центр «Грація» (м. Харків) (довідка про впровадження № 17 від 23.10.2015 р.).

5. Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях. Основні результати дисертаційного дослідження Артема Васильовича Бойченка достатньо повно висвітлені на міжнародних науково-практичних конференціях різних рівнів, як в Україні та і за кордоном. Основні положення дисертації викладено в 35 науково-методичних працях, серед яких: 7 статей – у провідних наукових фахових виданнях України, 1 – у виданні, що входить до міжнародних наукометричних баз; 7 статей – в інших виданнях; 15 – матеріали наукових конференцій; 3 – навчально-методичні посібники; 2 – методичні рекомендації. Наукові положення і висновки, відображені на сторінках дисертаційного дослідження є невід'ємною складовою публікацій автора. Вони стосуються кожного із розділів дисертації і органічно узагальнюють теоретичні, методологічні та методичні положення щодо формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять футболом із використанням інноваційних технологій.

6. Оцінка змісту й оформлення дисертації та автoreферату. Дисертація та автoreферат написані грамотно й оформлені згідно з вимогами пунктів 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (із змінами). Зміст автoreферату ідентичний основним положенням дисертаційної роботи.

7. Зауваження щодо змісту дисертації. Загалом позитивно оцінюючи наукове та практичне значення результатів дослідження висловимо побажання та пропозиції.

1. Коли йде мова про технології, зокрема інноваційні технології, потрібно дати власне авторське тлумачення та визначення цьому поняттю, яке автор включає в називу свого дослідження.

2. Для посилення актуальності дисертаційного дослідження та логічної послідовності викладання матеріалу аналіз навчальної програми з фізичної культури для учнів 8–9 класів загальноосвітніх навчальних закладів

необхідно було представити в першому розділі роботи та включити його у висновки до I розділу.

3. З огляду на процеси євроінтеграції, що тривають в Україні доцільно було здійснити порівняльний аналіз використання інноваційних технологій у процесі занять футболом учнів 8–9 класів із іншими європейськими країнами.

4. У роботі зустрічаються переліки науковців, що вивчали окремі аспекти досліджуваної проблеми, без посилань на їх роботи, наприклад, на стор. 59.

5. У процесі роботи над дисертацією необхідно опанувати більшу кількість літературних джерел за останні п'ять років.

Висловлені зауваження й побажання носять дискусійний характер і не зменшують актуальності та значущості дисертаційної роботи для практичного використання, яка є суттєвим внеском у розв'язання проблеми формування рухових здібностей учнів загальноосвітніх навчальних закладів у процесі занять футболом із використанням інноваційних технологій.

8. Висновок про відповідність дисертації вимогам «Порядку присудження наукових ступенів». Дисертаційна робота Артема Васильовича Бойченка «Формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять футболом з використанням інноваційних технологій» є завершеним оригінальним науковим дослідженням, виконаним автором на актуальну тему. Отримані наукові результати вирішують важливе наукове значення, яке полягає в теоретичному обґрунтуванні й експериментальній перевірці методики формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять футболом із використанням інноваційних технологій.

Ураховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних автором наукових результатів, їх обґрунтованість і вірогідність, а також значну практичну цінність сформульованих положень і висновків, дисертаційна робота «Формування рухових здібностей учнів 8–9 класів у процесі занять футболом з використанням інноваційних технологій» відповідає вимогам,

зокрема пунктів 9, 11-14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 567 від 24.07.2013 р. (із змінами), а її автор – Бойченко Артем Васильович – заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.02 – теорія та методика навчання (фізична культура, основи здоров'я).

Офіційний опонент:

кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри фізичного виховання та
здоров'я, фізичної реабілітації, спортивної
медицини Вищого державного навчального
закладу України «Українська медична
стоматологічна академія»

Джамардій

В. О. Жамардій

